

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINĖ KULTŪROS PAVELDO KOMISIJA

VALSTYBINĖS KULTŪROS PAVELDO KOMISIJOS POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2013 m. vasario 22 d. Nr. V17-3(6.1.)
Vilnius

Posėdis vyko nuo 10.00 val. iki 14.00 val.

Posėdžio pirmininkė – Valstybinės kultūros paveldo komisijos pirmininkė Gražina Drėmaitė

Posėdžio sekretorė – Valstybinės kultūros paveldo komisijos Informacijos analizės tarnybos vyriausioji specialistė-teisininkė Viktorija Gadeikienė

Dalyvavo:

Komisijos nariai – Gražina Drėmaitė, Jūratė Jurevičienė, Jūratė Markevičienė, Juozas Algirdas Pilipavičius, Giedrė Mickūnaitė, Vykintas Vaitkevičius, Adomas Butrimas, Gintaras Balčytis.

Komisijos darbuotojai – Algimantas Gražulis, Juozas Lapinskas, Vladas Niunka, Gediminas Jucys, Artūras Stepanovič, Alma Virginija Bačiulienė.

Kiti dalyviai: sąrašas pridedamas.

DARBOTVARKĖ:

1. Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos 2013 metų veiklos programos.
2. Dėl K. Donelaičio 300-ųjų gimimo metinių minėjimo programų.
3. Kiti klausimai.

Darbotvarkei pritarta.

1. SVARSTYTA. Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos 2013 metų veiklos programos.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė kviečia Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos (toliau – KPD) laikinai einantį direktoriaus pareigas Algimantą Degutį pristatyti Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos 2013 metų veiklos programų projektą.

A. Degutis. Pristatomi 2012 ir 2013 metų asignavimai (teikiamos lentelės). Iš lentelėse esančių duomenų matyti asignavimų kaita. Pačios programos priemonės nesikeitė.

Asignavimų perskirstymai įvyko dėl Lietuvos pirmininkavimo ES – kai kurioms priemonėms asignavimai mažinami, o 7 programos priemonėi asignavimai padidėja (dėl Lietuvos pirmininkavimo ES).

Bendra asignavimų suma sumažėjo 200 000 lt. 2013 metais nekilnojamojo kultūros paveldo tvarkybai skirta mažiau, nei buvo 2012 metais. Tvarkomųjų paveldosaugos darbų išlaidų kompensavimui 2013 metais bus skiriama dvigubai daugiau asignavimų, nei buvo 2012 metais. Kultūros paveldo objektų ženkliniui bus skiriama mažiau, kadangi kol kas nėra gauti projektiniai pasiūlymai kaip reikėtų ženklinti archeologijos objektus. Gavus projektinius pasiūlymus būtų parengtas ženklavimo projektas.

Pristatomas specialiųjų teritorijų planų žemėlapis, kad matytųsi bendra rengiamų specialiųjų teritorijų planų apimtis ir mastas. Šiuo metu yra rengiami 27 specialieji teritorijų planai. Jų rengimui bus skiriama 719,4 tūkst. Lt. Liepos mėnesį, įsigaliojus Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo kai kuriems pakeistiems straipsniams, dalies teritorijų planų rengti nebereikės. Verbiškėms yra baigiamasis planavimo etapas, tai reiškia, kad tuoj bus teikiama tvirtinti Kultūros ministru. Problematiškas yra Vilniaus senamiesčio paveldotvarkos projekto rengimas, kadangi Vertinimo tarybos jau 2 metus nenustato Vilniaus senamiesčio vertingųjų savybių. Planuojama šį planą rengti etapais.

Pristatomos skaidrės apie atskirus objektus, kuriems iš Paveldotvarkos programos bus skirtos lėšos pagal priemonę „Tvarkybos ir neatidėliotini saugojimo darbai“.

Kultūros paveldo objektų ženklinimo darbams planuojame gauti techninius pasiūlymus, skelbsime idėjų konkursą, ir jeigu pavyks, rengsime ženklinimo projektą.

Pristatoma skaidrė – KPD administravimo išlaidos. Pagal Kultūros ministro įsakymą atsirado nauja funkcija – sudaryti ir įteikti valdytojams kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos reglamentus.

Pristatoma skaidrė – KPD vykdoma kontrolė.

Kita programa – Šventojo Sosto programa. Darbai bus vykdomi dešimtyje objektų. Pristatomi objektai, kurie bus tvarkomi.

Pristatoma skaidrė - Jono Pauliaus II Piligrimų kelio programa. Bus tvarkomi tik du objektai – Kauno arkikatedra ir Pivašiūnų Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų parapijos bažnyčia. Ši programa bus vykdoma tik iš KPD lėšų, Ūkio ministerija neprisidėjo.

Kultūros paveldo centro programoje yra atskira dalis. Inventorizuoti 2450 objektų, nustatyti ir atskleisti vertingąsias savybes. Tokia pati apimtis kaip ir 2012 metais, išskyrus atskleidimą.

Tarptautinio bendradarbiavimo programa – visos įprastos priemonės. Nauja šioje srityje yra, kaip jau buvo minėta - Lietuvos pirmininkavimas ES. Pirmininkavimo metu rudenį numatoma didelė konferencija, kurioje Lietuva pirmininkaus.

Programa - Užtikrinti visuomenei galimybę pažinti ir saugoti kultūros paveldą. Priemonės liko tos pačios, tik sumažėjo skiriamos lėšos, nes dalis lėšų perkelta į programą susijusią su Lietuvos pirmininkavimu ES.

Žemaičių krikšto programa. Pristatomi objektai ir atliekami darbai objektuose.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė pasiūlė Komisijos nariams pateikti klausimus KPD atstovams.

Komisijos narė J. Markevičienė klausė dėl viešųjų pirkimų. Kodėl lėšos viešiesiems pirkimams numatytos tik archeologinio povandeninio paveldo vertingųjų savybių nustatymui? Kodėl nėra kitų kultūros paveldo objektų rūšių?

Komisijos narė J. Jurevičienė turi tokį patį klausimą kaip J. Markevičienė.

A. Degutis. Tai daugiau susiję su archeologija, ne su povandeniniu paveldu, nes iškyla labai daug problemų vykdant apskaitą. Ši priemonė numatyta prie apskaitos programos, nes, norint vykdyti apskaitą, reikia atlikti tyrimus, po kurių vyksta vertingųjų savybių tikslinimas, tikslinti vertybės teritorijos ribas.

Komisijos narė J. Markevičienė paklausė, ar tai reiškia, kad su kitų rūšių paveldu viskas yra tvarkoj, viskas ištirta ir tyrimų nebereikia?

A. Degutis atsakė, jog tyrimai šioje programoje susiję tik su apskaitos klausimais. Vertinimo taryba be tyrimų negali priimti sprendimo, o sprendimo dažniausiai negali priimti dėl archeologijos.

Komisijos narys V. Vaitkevičius paklausė A. Degučio - kokia dalis šios sumos numatoma skirti atskleidimui?

A. Degutis atsakė, jog nepamena kokia tiksli suma numatoma skirti archeologiniams tyrimams.

B. Raupėnienė papildė A. Degutį, jog konkrečių sumų dar nėra išskirta, renkami sąrašai. Pakvietė R. Augustinavičių (archeologą) papildyti.

R. Augustinavičius papildė kodėl išskirta archeologija – statybos darbų metu aptinkame archeologijos paveldo objektus, ir kaip žinoma, KPD turi teisę tik 15 dienų stabdyti statybos darbus ir priimti sprendimą, t.y. patikslinti teritorijos ribas, jei tai yra nustatyta, arba nustatyti teritorijos ribas. Vienintelis būdas archeologijoje (kai kalbame apie kapinynus, senovės gyvenvietės) tai padaryti - yra tirti. Mažiau ar daugiau pastatui teritoriją galime nustatyti, o archeologijoje – tikrai kasimo būdu. Todėl šioje sumoje 100 tūkst. Lt čia jau yra numatyta susikaupusiems objektams, o apie 20-30 procentų numatysim operatyviam reagavimui.

Komisijos narė J. Jurevičienė klausė dėl lėšų, kurios numatytos kultūros paveldo objektų ženklavimui. Kokios lėšos yra numatytos konkrečiam ženklavimui?

A. Degutis atsakė, jog statiniai yra praktiškai baigti ženklinti. Dabar bus daroma archeologijai – reikia parengti projektinius pasiūlymus ir projektą, kad žinoti kaip reikės ženklinti. Statiniams ženklinti buvo parengtas atskiras projektas, numatytos taisyklės ir vietos kur kabinti. Archeologijos vietas statinių ženklavimui nepaženklinsi, todėl reikia projekcinio sprendimo kaip ženklinti archeologiją ir urbanistiką.

Komisijos narys J. A. Pilipavičius paklausė kodėl nėra numatyta lėšų skirstymo tvarka? Tokia tvarka buvo. Kodėl negalėtų būti geroji patirtis, kuri buvo pripažinta jog buvo gerai, pasitarnavo?

A. Degutis atsakė, jog KPD direktorė yra sudariusi darbo grupę, kuriai pirmininkauja A. Degutis. Jos sudėtyje yra KPD darbuotojai, ne ekspertai. Darbo grupė teikia siūlymus.

B. Raupėnienė papildė A. Degutį, jog yra patvirtinti du įsakymai: Prašymų pateikimo tvarka (numatyta kokia tvarka priimami prašymai KPD teritoriniuose padaliniuose) ir Programų rengimo tvarka (viskas reglamentuota, ir proporcijos, ir koeficientai ir kt.). Yra dar vienas dokumentas – Darbo grupės darbo reglamentas. Buvo pastebėta, kad praeitais metais KPD tikrino Kultūros ministerijos vidaus auditas. Audito išvadose buvo paminėta, jog pirmąsias dvi tvarkas reikėtų tvirtinti kultūros ministrui, o ne KPD direktorei. Šių tvarkų projektai pateikti Kultūros ministerijai.

A. Degutis papildė, jog tvarkoje suskirstymas procentais yra, taip pat yra įpareigojimas remtis prioritetais, kurie yra nustatyti kultūros ministro arba Vyriausybės.

Komisijos narys G. Balčytis uždavė klausimą dėl Administravimo programos. Ar bus numatomos kažkokios priemonės dėl gaisrų prevencijos?

A. Degutis atsakė, jog kalbant apie bažnyčias, tai pirmiausia turi būti numatytos priešgaisrinės apsaugos priemonės Piligrimų kelio, taip pat ir kitiems objektams. Vyriausybė įpareigojo Ūkio ministeriją rasti ir skirti 300 tūkst. Lt priešgaisrinės apsaugos priemonėms, o KPD įpareigotas parengti iš Piligrimų kelio objektų sąrašą, kokių priešgaisrinės apsaugos priemonių ir kokioje apimtyje reikia. Vyksta koordinavimas tarp kelių institucijų.

Komisijos narė J. Markevičienė paklausė kodėl tokia didelė disproporcija tarp tyrimų darbų ir nekilnojamojo kultūros paveldo objektų specialiųjų planų rengimo? Manoma, kad teritorijų planavimo rengimo įkainiai yra nepagrįstai dideli, „išpūsti“. Ar KPD ruošiasi ką nors šiuo klausimu daryti? Netoleruotina situacija, kai tyrimams skiriama 10 kart mažiau, nei teritoriniam planavimui.

A. Degutis atsakė, jog įkainiai buvo rengiami remiantis detaliųjų planų rengimo įkainiais, nes iš esmės nekilnojamojo kultūros paveldo objektų specialiuosiuose planuose apibrėžiami tie patys parametrai kaip ir detaliuose planuose. Jeigu per dideli įkainiai specialiuose planuose, tai per dideli jie ir detaliuosiuose planuose, bet ne KPD juos nustato. Dėl didelės lėšų disproporcijos tyrimuose ir specialiųjų planų rengime – ne KPD tyrimus inicijuoja. Tyrimus inicijuoja, paraiškas teikia savininkai ir valdytojai. Prašymų yra nedaug, dėl to ir tyrimams lėšų skiriama nedaug. Specialiųjų planų planavimo organizatorius yra KPD, jis numato ko reikia, pats inicijuoja ir pats finansuoja. Paveldotvarka ir tyrimai yra susiję su savininkų ar valdytojų iniciatyva. Jei nėra prašymų, tai nėra ir lėšų.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė paklausė, ar Palangos Tiškevičių rūmai numatyti KPD darbų programoje?

A. Degutis atsakė, jog Tiškevičių rūmai tvarkomi iš ES lėšų, KPD neprideda.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė paklausė ar Aukštosios Fredos rūmų ir sudegusio 2 aukštų namelio tvarkymas įeina į KPD atliekamų darbų apimtį?

A. Degutis atsakė, jog šioje apimtyje – neįeina. Bus tvarkomas tik rūmų stogas. Visi rūmai būtų labai didelės apimties, be to beveik dėl kiekvieno pastato vyksta teismai – būtų sudėtinga finansuoti.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė pasiūlė dėl Sąjū namo, jeigu reikia, tegul KPD kreipiasi į Komisiją – gal bus galima padėti. Tuomet Komisija raštu kreiptųsi į savivaldybę.

B. Raupėnienė pranešė, kad kovo 22 dieną bus organizuojamas išplėstinis pasitarimas dėl Sąjū namo. Komisija, kaip adresatas savivaldybės rašte taip pat nurodyta.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė pakvietė Komisijos narius pasisakyti pirmu posėdžio klausimu.

Komisijos narys J. A. Pilipavičius priminė, jog jis į Komisiją deleguotas LR Vyriausybės, todėl jo priedermė yra išanalizuoti programą iš esmės. Pateikė savo pastebėjimus:

1. Valstybės skirtos dotacijos pastaraisiais metais labai sumažėjo. Mažėjo neadekvačiai. Anksčiau Komisija kaudavosi dėl to, kad lėšos nebūtų mažinamos. Reikia kreiptis į LR Vyriausybę, LR Prezidentę, LR Seimą, jog matytųsi kokia padaryta skriauda lėšų skyrime. Negalima nuolaidžiauti, kai lėšos KPD mažinamos neadekvačiai.

2. Iš pateiktų lentelių matyti kaip mažėja lėšų skirstymo proporcijos. Tvarkyba turi būti prioritetas, todėl lėšos skirtos tvarkybai neturi mažėti. Rimta suma – 6,5 mln. Lt – skirta KPD administravimui. Kaip bus panaudotos šios lėšos? Kas bus iš to, jei bus sudarytas blogai prižiūrimų objektų sąrašas. Santykis tarp KPD ir savininkų – nenormalus. Dabar KPD demonstruoja savo galią – KPD turėtų ne barti, bet bendradarbiauti su savininkais, juos konsultuoti, aiškinti, o tik po to bausti. Administravimo prioritetai yra ne tie.

3. Dėl lėšų skirstymo tvarkos buvo atsakyta anksčiau, tačiau tokia padėtis netenkina. Skiriamų lėšų proporcijos priemonėse netinkamos.

Siauresni pastebėjimai – Ryšininų namo tvarkybai numatoma skirti 300 tūkst. Lt ir toliau nežinia kas bus su juo. Kiekvienoje kaimo troboje buvo ryšininiai. Bet skirti 300 tūkst. Lt kaimo trobai - nesuprantami dalykai. Kas bus vėliau, kai reikės visa tai eksploatuoti?

Dėl Pivašiūnų – prasideda tyrimai, apdraskoma, o paskui sakoma, kad reikia restauruoti. Prieš darant reikia žiūrėti, ar reikia to draskymo.

Komisijos narė J. Markevičienė pastebėjo, jog praėjusiame neeiliniame Komisijos posėdyje buvo nustebinta, kad apie dailėtyrą Vertinimo taryboje sprendžia architektai. Buvo pasidomėta kokia KPD vertinimo tarybų sudėtis ir buvo rasta viena profesionali Vertinimo taryba, sudaryta vien iš archeologų. KPD nėra archeologijos departamentas, apie tai, kad seniai reikia turėti mokslinę tarybą dailės paveldui, architektūros paveldui, todėl manoma, jog Vertinimo tarybos tokioje sudėtyje kokios jos yra dabar – negali vertinti paveldo, nes jei jos yra ekspertinės, jos turi būti sudarytos iš ekspertų.

Siūlymas – peržiūrėti KPD Vertinimo tarybų sudėtis, nes šiuo metu dominuoja šiuolaikinės architektūros specialistai, o dailėtyrininkų praktiškai nėra, dėl to vertinti dailės KPD nepavyksta. Kaip pavyzdys Sapiegų rūmuose stiuko nukapojimas. To nebūtų nutikę, jeigu Vertinimo taryboje būtų buvę dailėtyrininkai ir skulptūros restauratoriai. Ketvirtos vertinimo tarybos (archeologijos) buvimas patvirtina, jog KPD supranta specialistų reikšmę, bet kodėl tik archeologijos srityje.

Pritaria J. A. Pilipavičiui dėl prioritetų administravime. Vienas iš pagrindinių prioritetų turėtų būti vidaus kontrolė ir asmeninės valstybės tarnautojų atsakomybės užtikrinimas, todėl kai KPD rašo dokumentus su parašais ir pritarimais, nežinai ką su tokiu dokumentu daryti. KPD paskui viešumoje gina tuos parašus, ko pasekoje prarandamas paveldas. Pačiu pirmu administravimo prioritetu siūloma įrašyti prevenciją ir visuomenės konsultavimą, nes žmonės turi iš anksto žinoti, ką daryti, kad paveldas nebūtų blogai tvarkomas. Kaip pvz., Mokesčių inspekcija, kuri prireikus gali valandą konsultuoti, išaiškinti.

Komisijos narė G. Mickūnaitė nustebino dokumentas, neturintis preambulės, kurioje būtų suformuluoti aiškūs tikslai, principai ir prioritetai. Pati Projekto struktūra nėra nuosekli. Pritariama

anksčiau pasisakiusiems nariams dėl baudžiamųjų ekspedicijų – blogųjų pavyzdžių rinkimai yra nepateisinami ir nesuprantami. Reiktų savininkus konsultuoti, jiems padėti, teikti gaires ir tik tada bausti. Apgailestaujama dėl itin prastos kalbos, kuri „klampina mintį“ (pvz. „taisyklių vykdymas“, „vertingųjų savybių pobūdžio objektas“ ir kt.).

Verta atkreipti dėmesį į ketvirtąją priemonę – planuojama informuoti visuomenę, bet planuoti informuoti dar nereiškia, kad visuomenė ir bus informuojama.

Dokumento projekte prioritetai kaip ir nustatyti, bet jie visi yra ginčytini. Miglotoje kalboje yra skandinama koncepcija.

Pastebėta, kad Komisija sudėtingoje situacijoje – nepritarimas reikštų finansavimo stabdymą, bet dokumento projektas tikrai yra prastas. Reiktų rasti kompromisinį variantą, kurio viena iš pasekmių būtų gana aiškus ir tikslus dokumentas, su tikslais, priemonėmis, principais, prioritetais ir be „baudžiamųjų ekspedicijų“.

Komisijos narė J. Jurevičienė pastebėjo, jog labai trūksta dokumento nuoseklumo. Kiekvienas punktas turėtų sekti iš ankstesnio.

Kalbant apie atskiras sritis - vėl dingsta fundamentiniai tyrimai. Administravimo dalis primena J. Stalino laikus – „užtikrinti“, „sustiprinti“ ir pan., o turėtų būti nurodytos konkrečios priemonės. Labai keistai atrodo išrinkti po vieną blogą pavyzdį savivaldybėje. Gal vienoje savivaldybėje visi gerai prižiūrėti, o kitoje aštuoni objektai griūna. Dar prie administravimo neaiškumų kelia stebėseną. Neaišku kaip reikia vykdyti urbanistinio paveldo stebėseną. Gal reiktų parengti skirtingų kultūros paveldo objektų tipams skirtingas ir stebėsenos taisykles. Dėl priemonės „Užtikrinti visuomenei galimybę pažinti ir saugoti...“. Kaip dėl visuomenės galimybės patekti į kultūros paveldo objektą? Iš to seka, kad turinys ne visai atitinka pavadinimą. Dėl specialiųjų planų – jei jau jie pradėti, gal galima prie jų prijungti ir paveldotvarkos planus?

Komisijos narys V. Vaitkevičius pasakė, kad dirbo vienoje iš Vertinimo tarybų. Profesinių, siaurai specializuotų Vertinimo tarybų darbas yra visai kitoks. Kultūros paveldas yra nevienasluoksnis, ir kai Vertinimo taryboje yra skirtingų rūšių specialistai – yra siekiamybė, kai diskusijoje atsiranda naujos istorinės žinios, šaltiniai, kai kiekvienas iš specialistų sudeda savo patirtį.

Požiūris į KPD visuomenėje - dominuoja bendras suvokimas, kad kultūros paveldas yra visų pirma statiniai. Šioje tvarkymo programoje nėra kalbama apie archeologiją, išskyrus Alytaus piliakalnį. Daugybė istorinių vietų, gimtinių, mūšio laukų ir dar daugelio kitų tipų yra nesuvoktos ir neįsisąmonintos.

Paveldo skirstymą į reikšmingus/nereikšmingus – pavyzdys dėl Sąjū namo – kaip lengvai gali būti skirstoma į svarbius ir nesvarbius. Reiktų būti atidesniems.

Pritaria nuomonei, kad būtų rašomas raštas dėl to, jog lėšos Lietuvos pirmininkavimui ES nebūtų imamos iš KPD.

Komisijos narys A. Butrimas pritaria, kad būtų rašomas raštas dėl lėšų padidinimo KPD. Pastebėjo, jog nėra blogai, jei bus sudarytas blogųjų pavyzdžių sąrašas. Gal tai ne pirmo prioriteto dalykas, bet tai nėra blogai. Stebina tai, jog Žemaičių krikšto programoje visi objektai tik Telšių rajone.

Komisijos narys G. Balčytis daug kam pritaria kas buvo išsakyta kitų Komisijos narių, ypač J. A. Pilipavičiui, kuris sudėjo visus prioritetus. Taip pat atrodo, jog dokumentas yra paviršutiniškas – ne skaičių prasme, bet tezių prasme. Žymiai didesnę dėmesį reiktų atkreipti į skyrių „Administravimas“. Labai svarbu, kad kultūros paveldo objektai būtų tvarkomi, jeigu jie turi konkretų užsakovą ir sutvarkius, objektas bus naudojamas. Kelia abejonių skiriama suma Sąjū namui.

Pritarė pasisakiusiems Komisijos nariams, kad iš KPD lėšų neturėtų būti skiriami pinigai Lietuvos pirmininkavimui ES.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė pristatė Vilniaus senamiesčio atnaujinimo agentūros pateiktus lankstinukus apie ekstremalias sąlygas ir kultūros paveldo apsaugą. Priminė, kad Komisija buvo organizavusi viešą seminarą su lenkais apie ekstremalias sąlygas, kurios gali paliesti kultūros paveldą. Tytuvėnų pavyzdys parodė, kad priemonės gaisrų gesinimui naudojamas ne tos.

Dėl vertingųjų savybių – visada kalbam, kad vertingosios savybės eina po to, kai objektas sutvarkytas. Yra gautas skundas iš visuomenės dėl Palangos Tiškevičių rūmų, dėl to buvo kalbama su KPD Klaipėdos teritoriniu padaliniu ir buvo atsakyta, jog šiam objektui nėra nustatytos vertingosios savybės. Kitas neigiamas pavyzdys – memorialinės lentos M. Počobutui (Vilniaus Universiteto kiemelyje) restauravimas.

Pritaria, kad Komisija turi priimti sprendimą, kad nestabdyti finansavimo. Siūloma pritarti programai, bet su pastabomis.

Komisijos narė J. Markevičienė siūlo formuluotą sprendimui – įpareigoti KPD, kad pagal Komisijos pastabas dokumento projektą pakoreguotų ir po mėnesio pateiktų Komisijai, kad matytųsi kaip buvo atsižvelgta į pastabas.

R. Jaskeličienė supažindino Komisijos narius, jog kultūros ministras ir kultūros viceministras nori, jog KPD pristatytų svarstomą projektą ir Kultūros ministerijoje. Po Komisijos narių pasisakymų matosi, jog dokumento projektą reikės pakoreguoti. Siūlė, kad Komisija savo sprendime suformuluotų taip, kad KPD po pristatymo Kultūros ministerijoje ar po pataisymų vėl pateiktų Komisijai vertinti. Turi būti aiškiai suformuluota kam yra leidžiami pinigai, nes šis planas yra pagrindinis dokumentas pagal kurį pinigai bus leidžiami. Tam tikri pataisymai galėtų būti padaryti.

A. Degutis pastebėjo, jog pastabos geros, bet ne visos gali būti adresuotos KPD, ne visos susijusios su KPD 2013 metų planu. Komisijos nariai skaitė ne KPD rengtą dokumentą, o Komisijos Sekretoriato parengtą pažymą. Dalis iškeltų klausimų nesusiję su finansavimu. Daugelis Komisijos iškeltų problemų kol kas yra neįgyvendinamos, nes susijusios su teisės aktų keitimu. Šios problemos yra diskutuotinos.

Dėl 4 Vertinimo tarybos archeologijai – ji įsteigta vien dėl didelio krūvio kitose Vertinimo tarybose, kad paskubinti vertinimo procesą. Savivaldybės vertinimo neatlieka, nes neturi lėšų, dėl to visas krūvis tenka KPD.

Daug Komisijos narių išsakytos problemos nesusijusios su 2013 metų planu.

V. Niunka paaiškino, kad KPD atsiuntė Programos projektą ir Aiškinamąjį raštą. Kas surašyta pažymoje – tai sudaryta kompiliacija iš Aiškinamojo rašto ir priedų. Programa yra skaičiai, o ne formuluotės. Ar Komisija tvirtina pinigus, ar ne? Programos svarstymas yra pinigų svarstymas.

Siūloma KPD – rašant aiškinamąjį raštą Kultūros ministerijai atsižvelgti į Komisijos pastabas.

A. Degutis papildė, kad tvirtinimui teikiami tik pinigai. Visa kita yra tik aiškinimas, kad suprasti skaičius.

Komisijos narys J. A. Pilipavičius siūlė Komisijos Sekretoriato darbuotojams atrinkti 2-3 esmines pastabas iš kiekvieno Komisijos nario pasisakymo ir išdėstyti jas sprendime. Komisijos posėdžio protokolą išsiųsti Komisijos nariams, kurie po 1-2 dienų pateikia dėl jo pastabas. Rašyti galutinį sprendimą ir siųsti institucijoms.

V. Drumsta kreipėsi į Komisiją, kad ji atsižvelgtų į vieną problemą, kad nevilkinti programos patvirtinimo. Nes patvirtinus programą, dar laukia ilgas procedūrų kelias kol darbai bus pradedami atlikti. Prašymas – kiek galima paskubėti su programos tvirtinimu.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė akcentavo, kad visos Komisijos narių pastabos yra įrašytos į garso laikmeną ir užrašytos posėdžio protokole. Pastabos turėtų atsispindėti ir Komisijos sprendime. Posėdžio protokolas bus kitą savaitę ir bus atsiųstas Kultūros ministerijai elektroniniu paštu. Sprendimo projektas bus išsiųstas Komisijos nariams elektroniniu paštu ir lauksim nuomonės dėl sprendimo projekto.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė siūlė balsuoti - ar pritariama KPD 2013 metų veiklos programos projektui su pastabomis?

Komisijos nariai balsavo vienbalsiai pritardami.

NUTARTA: priimti Sprendimą „Dėl Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos 2013 metų paveldosaugos programų projektų“ atsižvelgiant į Komisijos narių pastabas.

2. SVARSTYTA. Dėl K. Donelaičio 300-ųjų gimimo metinių minėjimo programų.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė pristatė pažymą, kurią parengė Komisijos sekretoriato vedėjas V. Niunka. Prie pažymos prisegti LR Vyriausybės rengti dokumentai.

Komisijos narys J. A. Pilipavičius priminė, kad jis inicijavo šio klausimo svarstymą. Inicijavimo priežastys buvo kitos. Jos buvo inspiruotos po susitikimo su svečiais, atvykusiais iš Kaliningrado srities. Kaliningradiečiai žiūrėjo, kaip vyksta procesas šiuo klausimu, kas yra nuveikta. O Lietuvoje nieko nenuveikta. Reikėjo reaguoti, kodėl Lietuvoje darbai nevyksta.

Iš pažymos matyti, kad procesas prasidėjo jau senai, bet darbai vyksta labai vangiai. Nėra tarpinstitucinio bendradarbiavimo – nei viena institucija nenori spręsti šio klausimo, nenori skirti lėšų. Lėšų šiems darbams atlikti institucijos negauna. Matosi skirtingas valstybės institucijų požiūris į įvairias datas, šventes.

Palyginimas – LR Seimo patvirtinti Programos metmenys. Daug prirašyta, bet nelabai realus planas. Šiuo klausimu mums aktuali plano septinta dalis – Kristijono Donelaičio istorinio paveldo atgaivinimas ir įprasminimas. Paskutiniame dokumente – LR Vyriausybės nutarime – ši septinta dalis jau išimta. LR Vyriausybės patvirtiname plane pasakyta, kad institucijos turi pačios ieškoti galimybių finansuoti.

Akcentavo, kad K. Donelaičio kūrybą reiktų perskaityti iš naujo. Skaityti reikėtų ne tik paprastam žmogui, bet ir LR Vyriausybei, kad susivoktų esamoj situacijoje. LR Vyriausybės nutarimas išėjo prieš pat Komisijos posėdį, po neoficialių raginimų. LR Vyriausybė dvejus metus buvo pamiršusi šį klausimą, todėl Vyriausybės nutarimas buvo priimtas greitai, be ypatingų derinimų – be numatytų lėšų ir be pagrindinių užduočių.

Pažymoje yra pateiktos Vlodo Niunkos išvados. Paskutinė išvada – LR Vyriausybės nutarimas neatitinka LR Seimo priimtų metmenų. Ar verta kreiptis į LR Vyriausybę šiuo klausimu? Pastebėta, jog LR Seimas ir LR Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komitetas ne kartą akcentavo, kad procesas vyksta labai blogai.

V. Niunka pastebėjo, kad šiuo pavyzdžiu matosi visų šakų požiūris į kultūrą. LR Seimas priėmė nutarimą skirti finansavimą „atskira eilute“, nors gerai žinodamas, kad šiuolaikinis biudžeto sudarymas neleidžia to padaryti ir jiems tai buvo pranešta. Po 5 dienų, LR Seimo Biudžeto ir finansų komitetas aiškiai parašė, kad tas negalima, nes prieštarauja Biudžeto sandaros įstatymui. Tas pats LR Seimas, kuris balsavo už nutarimą „paskirti“ lėšas, po tam tikro laiko jau balsavo, kad „neskirti“ lėšų. LR Vyriausybė įpareigota sudaryti Vyriausybines komisijas. Šiuo metu darbus koordinuota Lituanistikos paveldo ir įprasminimo komisija, kuri skiriama vienai kadencijai. Šiai kadencijai kita dar nėra paskirta. Tai kas dabar koordinuos?

Atkreipė dėmesį į trečią pažymos išvadų punktą – ar Lietuvos finansiniai pajėgumai leistų statyti, remontuoti pastatus kitose valstybėse.

Pasiūlė priimti galimą sprendimą, kad LR Seimas ir LR Vyriausybė neatlieka savo funkcijų, bet ar tai Komisijos kompetencija?

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė pažymėjo, kad Lietuvoje yra blogybė – keičiasi valdžia ir reikia vėl viską iš naujo aiškinti. Nėra tęstinumo.

L. Balėnaitė priminė, kad praeitais metais šis klausimas buvo iškeltas LR Seime. LR Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komitetas pasikvietė Kultūros, Užsienio reikalų ir Švietimo ir mokslo ministerijas, dalyvavo Valstybės kontrolės atstovai. Buvo svarstomas šis klausimas, nes Užsienio reikalų ministerija yra dokumentaliai įsipareigojusi dėl to paveldo, kuris yra Karaliaučiaus srityje. Kokia tolimesnė šio klausimo eiga – pasakyti negali, nes nesidomėta.

Komisijos narys G. Balčytis paklausė, ar yra suskaičiuota kiek reikės lėšų šios programos įvykdymui? Gal galima paprašyti, kad atsakinga institucija paskaičiuotų lėšų poreikį?

Komisijos narys A. Butrimas pastebėjo, jeigu atsirastų koordinuojanti Komisija, gal pajudėtų reikalai? Bet dabar jau yra labai vėlu.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė pasiūlė išsiųsti raštą LR Vyriausybei apie tai, jog būtų nedelsiant suformuota Vyriausybinių komisija šiai programai vykdyti.

Komisijos narė J. Markevičienė atkreipė dėmesį į tai, jog priemonių vykdytojais įrašytos įvairios viešosios įstaigos, visuomeninės organizacijos, nors turėtų būti nurodytos ir Vyriausybės atsakingos institucijos, per kurias eitų finansavimas. Vyriausybė turėtų priimti strateginį sprendimą - kas atsakingas už finansavimą.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė pastebėjo, kad su finansavimu šiais metais jau nebepavyks kažką padaryti.

Komisijos narys A. Butrimas pasiūlė pagalvoti apie normalesnės, įvykdomos programos sudarymą.

Komisijos narė G. Mickūnaitė pastebėjo, kad pirma turi atsirasti koordinacinis subjektas, kuris įvertintų kurias iš programoje surašytų veiklų įmanoma įgyvendinti, o kurias neįmanoma.

Komisijos narys A. J. Pilipavičius sutinka su Komisijos narių siūlymu kreiptis į LR Vyriausybę dėl koordinacinės komisijos sudarymo ir gal įpareigoti būsimą komisiją atlikti konkrečius darbus.

Komisijos narė G. Mickūnaitė papildė, kad formuluotė turėtų būti tokia - atsižvelgiant į tai, kad nepakankamai efektyviai vyksta darbai, kad būtų sudarytas koordinacinis subjektas, kuris įvertintų kuriuos iš programoje numatytų darbų dar galima padaryti.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė apie esamą situaciją informuos ir LR Seimą.

Komisijos narė J. Jurevičienė pasiūlė, kad septinta dalis, kuri iš programos išmesta, turėtų būti prioritetinga.

Komisijos narė J. Markevičienė pasiūlė informuoti ir Užsienio reikalų ministeriją.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė pristatė į posėdį atvykusį LR Seimo pirmininko pavaduotoją K. Komskio patarėją Rytį Jankauską.

R. Jankauskas padėkojo už kvietimą dalyvauti posėdyje ir nurodė, jog pasitikės Komisijos, kaip ekspertės nuomone, bei stengsis ja vadovautis.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė apibendrino išsakytas nuomones antru klausimu – kreiptis raštu į LR Vyriausybę ir LR Seimą dėl K. Donelaičio programos vykdymo esamos padėties.

3. SVARSTYTA. Kiti klausimai.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė paaiškino kodėl į darbotvarkę neįtraukė planuoto klausimo „Dėl prieigos prie atminties institucijose saugomų mokslinių tyrimų šaltinių, tyrėjų teisių ir pareigų jais naudotis“. Buvo rinkta medžiaga, kalbėta su saugyklų direktoriais. Išvada – viskas labai gerai. Nustatyti įkainiai už medžiagos dauginimą ir pan. yra dideli, bet tai nustato Kultūros ministerija, ne pačios saugyklos.

Komisijos narys A. Butrimas pastebėjo, kad tyrėjams medžiaga vis labiau neprieinama dėl įvairių faktorių. Renkama informacija iš institucijų, kurios su tuo susiduria (dėl taisyklių, įkainių ir pan.). Bus norima ateityje tai aptarti.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė paprašė Komisijos nario A. Butrimo pateikti raštu informaciją ir Komisija kreiptųsi į reikiamas institucijas su konkrečiais pasiūlymais.

Komisijos narys A. Butrimas akcentavo, kad pirmiausiai reikia išsiaiškinti situaciją, ją išanalizuoti ir tik po to kreiptis į institucijas, kurioms tai priklausytų. Kuo toliau, tuo labiau visi keliai mokslininkams uždaromi.

Komisijos narė G. Mickūnaitė pastebėjo, kad su archyvais jos bendradarbiavimo patirtis yra pakankamai gera. Lietuvos Valstybės istorijos archyvas negali suteikti visų paslaugų dėl per mažų skaityklos patalpų. Su Nacionaliniu muziejumi – patirtis sudėtingesnė.

Komisijos narys V. Vaitkevičius neigiamai atsiliepė ir apie Vytauto Didžiojo karo muziejų.

Komisijos narys A. Butrimas prie neigiamai vertinamų muziejų papildė ir Laisvosios minties muziejų. Pasiūlė neskubėti su šiuo klausimu – išanalizuosime, paruošime klausimą ir tada informuosime Komisijos pirmininkę.

Komisijos narys V. Vaitkevičius akcentavo, kad studentai neturi prieigos prie archyvų, nebus naujos kartos, nebus kam pakeisti esamų tyrėjų.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė sutiko su pateiktais pasiūlymais.

Dėl Komisijos vidaus klausimų buvo pakviesta pasisakyti Komisijos Finansų ir bendrųjų reikalų skyriaus vedėja, vyr. finansininkė A.V. Bačiulienė.

A.V. Bačiulienė informavo Komisijos narius apie tai, kad Komisijoje norima įvesti viešųjų pirkimų specialisto 0,25 etato. Komisijos nariams buvo pateiktos vidaus taisyklės „Dėl Valstybinės kultūros paveldo komisijos narių pagal tarnybos pobūdį važinėjančių tarnybiniais tikslais keleiviniu arba asmeniniu transportu, vykstančių į tarnybos vietą arba iš jos, važiavimo išlaidų (išskyrus taksi) kompensavimo taisyklių“.

Komisijos narė G. Mickūnaitė paklausė, kiek Komisija vykdo viešųjų pirkimų? Ketvirtis etato, tai yra 5 darbo dienos per mėnesį.

A. V. Bačiulienė atsakė, kad bet kuris viešasis pirkimas turi būti dokumentaliai įformintas. 0,25 etato tai pinigine išraiška būtų apie 250 Lt neatskaičius mokesčių. Iki šiol visa tai buvo daroma ir už tai neapmokama.

R. Jankauskas pritarė A.V. Bačiulienei, jog viešųjų pirkimų procesas labai biurokratinis ir sudėtingas. Šioms funkcijoms vykdyti yra reikalinga pareigybė.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė pasiūlė balsuoti dėl 0,25 etato įvedimo viešiesiems pirkimams bei dėl Kompensavimo už kelionės išlaidas taisyklių.

Komisijos nariai balsavo vienbalsiai pritardami.

NUTARTA: pritari dėl: 0,25 etato įvedimo viešiesiems pirkimams bei „Valstybinės kultūros paveldo komisijos narių pagal tarnybos pobūdį važinėjančių tarnybiniais tikslais keleiviniu arba asmeniniu transportu, vykstančių į tarnybos vietą arba iš jos, važiavimo išlaidų (išskyrus taksi) kompensavimo taisyklių“.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė informavo Komisijos narius, kad Informacijos analizės tarnybos vedėjas G. Jucys ir Informacijos analizės tarnybos vyr. specialistė Viktorija Gadeikienė rengia pastabas dėl LR teritorijų planavimo įstatymo projekto. Prie pastabų rengimo prisidėjo ir Komisijos narė J. Markevičienė. Įstatymo projektas yra netobulas ir tokio priimti negalima.

Priminta, kad gegužės 10 dieną LR Seime rengiama konferencija dėl tyrimų paveldosaugoje. Buvo kreiptasi į LR Seimo pirmininką, kad Seime būtų suteikta salė šiai konferencijai.

Padėkota Komisijos narėms J. Markevičienei ir G. Mickūnaitei už darbą formuojant konferencijos programą. Komisijos nariams išdalintas konferencijos programos projektas, laukiama pastabų.

Komisijos narė J. Markevičienė pristato konferencijos programos projektą bei siūlo kas galėtų būti prelegentais.

Komisijos narys J. A. Pilipavičius pasiūlė į prelegentų sąrašą įtraukti ir restauratorius, nes be jų paveldo neišsaugosi.

Komisijos narė J. Markevičienė pastebėjo, jog antras pranešimų blokas – tyrimai, šioje vietoje ir galėtų būti restauratorių pranešimai.

Komisijos narys J. A. Pilipavičius mano, kad bent trys restauratoriai turėtų pranešimus skaityti.

Komisijos narė J. Markevičienė siūlo, mažinti temų skaičių arba trumpinti pranešimų laiką.

Komisijos narys J. A. Pilipavičius siūlo restauratorių pranešimus įtraukti į bloką „Lietuvos praktika“.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė pasiūlė atsiųsti konferencijos programą elektroniniu paštu ir Komisijos nariai pateiks savo pastabas. Informuota, kad į konferenciją bus kviečiama daug subjektų.

Komisijos narys A. Butrimas pasiūlė skaityti pranešimą konferencijoje tema „Dėl archyvų ir bibliotekų prieinamumo mokslininkams“.

Komisijos narys V. Vaitkevičius pastebėjo, kad yra daug temų ir trumpų pranešimų. Kyla abejonė ar tai tinkama taktika. Gal mažinti temų skaičių ir ilginti laiką?

Komisijos narė J. Markevičienė paaiškino, kad konferencijos pranešimai - prelegentas pranešimą skaito apie konkretų atvejį ir per tą konkretų atvejį išeinama į bendrus dalykus.

Komisijos narys V. Vaitkevičius abejoja ar šioje konferencijoje tinka konkretūs atvejai.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė informavo, kad kitą savaitę bus išsiųsta medžiaga elektroniniu paštu.

Komisijos narė J. Jurevičienė abejoja dėl konferencijos pavadinimo. Gal neverta pranešimų ruošti pagal sritis? Gal geriau pagal problemas?

Komisijos narys A. Butrimas akcentavo, kad turi būti konkretūs, bendrieji klausimai, o ne atvejų studijos.

Komisijos narė J. Jurevičienė taip pat nepritaria atvejų studijai.

Komisijos narė G. Mickūnaitė pastebėjo, kad klausimas sudėtingas, nes Komisija neturi bendros nuomonės dėl konferencijos tikslo. Reikia susitarti dėl tikslo, o paskui bus galima susitarti dėl priemonių.

Komisijos narė J. Markevičienė pažymėjo, kad konferencijos tikslas aiškus - aptarti tyrimus.

Komisijos narė G. Mickūnaitė iškėlė klausimus – konferencijos būtinybė, kokiai auditorijai konferencija rengiama, tyrimų stoka, problemos dėl ES lėšų. Jeigu konferencija organizuojama LR Seime, tai tada konferencija turi būti ne mokslinė.

Komisijos narys V. Vaitkevičius pasisakė, kad teisė, valdymas turi būti keliami į priekį, nes tokia situacija netenkina.

Komisijos narė G. Mickūnaitė mano, kad atvejų studijos parodo precedentą.

Komisijos narė J. Jurevičienė siūlo parengti konferencijos rezoliucijos projektą, tada bus aišku kokiomis temomis daryti pranešimus, ką kviesti prelegentais.

Komisijos narė G. Mickūnaitė klausė kas galėtų skaityti pirmuosius pranešimus?

Komisijos narė J. Markevičienė - reikia apsispręsti ar mokslas kalbės LR Seimui, ar LR Seimas kalbės mokslui. Konferencijos tikslas – šviečiamasis, šviesti LR Seimo narius.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė pritarė Komisijos narės J. Jurevičienės nuomonei dėl rezoliucijos projekto parengimo. Laukti jau nebegalima, kovo viduryje reikia išsiųsti kvietimus prelegentams ir institucijoms.

Komisijos narė J. Markevičienė pasiūlė konferencijos rezoliucijos projektą padaryti per savaitę, padedant visiems Komisijos nariams. Siūloma Komisijoms nariams atsiųsti po 1-2 sakinius į rezoliucijos tekstą.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė baigė klausimo svarstymą.

Pranešta, kad kitas Komisijos posėdis bus rengiamas š.m. kovo 29 dieną.

Posėdžio pirmininkė

Gražina Drėmaitė

Posėdžio sekretorė

Viktorija Gadeikienė